

PROPADANJE NEMANJIŠKE SRBIJE

Širjenje Srbije v času vladanja carja Dušana je povzročilo, da so se zelo okrepili fevdalci. Ko je prišel na oblast njegov sin car Uroš I. (1355 – 1371), je začela centralna oblast naglo propadati. Nastalo je več bolj ali manj samostojnih fevdalnih območij. Gospodarji teh oblasti so se ogorčeno borili za prevlado v deželi in za razširitev lastnega območja.

Razpadanje Dušanovega carstva se je začelo z Simeonovim poskusom, da odstrani svojega nečaka Uroša I. in prevzame v Srbiji oblast. Bil je Dušanov namestnik v najjužnejših pokrajinah. Leta 1356 se je oklical za carja. Obnovil je svojo oblast v severni Grčiji in napadel Uroša. Ker je bilo plemstvo na Uroševi strani, ni dosegel večjega uspeha.

Takrat se je pritisk Ogrske na Srbijo povečal. V severozahodnih predelih Srbije je prišel pred koncem Uroševe vladavine do velike moči župan Nikola Altomanović. Brezobzirno se je začel širiti na račun sosedov. Njegova posest se je raztezala od Rudnika do Dubrovnika. Postal je eden najmočnejših fevdalcev v Srbiji in zelo nadležen sosed Dubrovčanov.

Posest Lazarja Hrebeljanovića je bil novobrdski okraj. Že pod Dušanom je bil ugleden fevdalec in bil je eden tistih, ki niso odkrito nastopili proti centralni oblasti. Ker je bila ta oslABLJENA, je lahko tudi on samostojno nastopal.

Oslabitev centralne oblasti in državne enotnosti se je čutila tudi v Makedoniji. V zahodnem delu se je oblikovala t.i. Serska oblast. Ta se ni takoj odcepila od Dušanove države. Fevdalci so priznavali pravice mladega carja Uroša. Deželo je v njegovem imenu upravljal Uglješa iz rodbine Mrnjavčević. V svoji posesti je imel, tako kot tudi Dušan, celoten polotok Halkidiko z Atosom..

Preostala zahodna Makedonija je bila fevdalno zelo razdrobljena. Predele zahodno od Vardarja je upravljal Uglješev brat Vukašin. Od carja Dušana je dobil kraljevski naziv in bil njegov sovladar. Vendar je bilo to sodelovanje samo navidezno. Vukašin se je obnašal, kot da osrednje oblasti sploh ni. Okrepil je svojo oblast nad ozemljem, ki se je razprostiralo od Prizrena do pod Kostur in od Rodopov do albanskih gora. Območje Vukašina je bilo tudi ekonomsko zelo aktivno, živahno se je razvijala trgovina, zlasti z udeležbo Dubrovčanov.

Iz zadnjih let življenja carja Uroša ni vesti o njegovi aktivnosti. Leta 1371 je stopil s prestola. Za njim je izginila zadnja sled centralne oblasti. Umrli je kot menih leta 1375. po tem letu se ne omenjajo več državni zbori.

Uglješa je prvi opazil turško nevarnost. Trudil se je, da bi se proti Turkom oblikovala zveza vseh ogroženih dežel, a njegov klic ni našel odziva pri srbskih fevdalcih. Odzval se je le brat Vukašin in sta šla z vojsko proti Adrianopolu, oba sta bila poražena (bitka pri Marici).

Posledice te bitke leta 1371 so bile usodne ne le za Makedonijo, temveč cel Balkanski polotok. Turki so se končno ustalili na njem. Sersko oblast so za krajši čas zasedli Grki, toda kmalu so si jo podvrgli Turki. V Vukašinovih predelih je zavladal njegov sin Marko. Obdržal je kraljevski naziv, toda postal je turški vazal.